

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

про XXII з'їзд Комуністичної партії Радянського Союзу

17 жовтня, о 10 годині ранку, в Москві, в Кремлівському Палаці з'їздів почав роботу черговий XXII з'їзд Комуністичної партії Радянського Союзу.

З'їзд відкрив вступною промовою Перший секретар ЦК КПРС товариш М. С. Хрущов.

З'їзд обрав Президію з'їзду, Секретаріат, Редакційну комісію і Мандатну комісію.

Затверджується такий порядок денний з'їзду:

1. Звіт Центрального Комітету КПРС — доповідач Перший секретар ЦК КПРС тов. М. С. Хрущов.

2. Звітна доповідь Центральної Ревізійної Комісії КПРС — доповідач голова

Центральної Ревізійної Комісії тов. О. Ф. Горкін.

3. Проект Програми КПРС — доповідач тов. М. С. Хрущов.

4. Про зміни в Статуті КПРС — доповідач Секретар ЦК КПРС тов. Ф. Р. Козлов.

5. Вибори центральних органів партії.

Із Звітом Центрального Комітету КПРС виступив Перший секретар ЦК КПРС тов. М. С. Хрущов, палко зустрінутий делегатами і гостями з'їзду.

Потім з'їзд заслухав звітну доповідь Центральної Ревізійної Комісії КПРС, з якою виступив голова Центральної Ревізійної Комісії КПРС тов. О. Ф. Горкін.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 30 (689)

П'ятниця, 20 жовтня 1961 року.

Ціна 2 коп.

З'їзд будівників комунізму ВІДКРИВСЯ

17 жовтня 1961 року. Московський ранок. Кремль. Рідний, звичний, з рубінами червоних зірок. Цвіт партії, всього радянського народу, найкращі люди країни прийшли сьогодні сюди в нову прекрасну споруду з скла й мармуру — Кремлівський Палац з'їздів. Ветерани революційних боїв, герої перших п'ятирічок, ініціатори чудесних звершень останніх років, коли радянські люди, вражаючи світ, першими вирвалися у космос, зібрались на найбільший комуністичний форум, щоб прийняти першу в історії людства програму побудови комунізму.

Як велике і радісне свято зустріла XXII з'їзд партії Радянська країна.

...Десята година ранку. Бурхливими, тривалими оплесками зустрічає з'їзд появу членів Президії Центрального Комітету КПРС — бойового штабу нашої великої партії. Всі встають.

З величезною увагою слухають делегати і гості вступну промову Першого секретаря ЦК КПРС товариша Микити Сергійовича Хрущова.

Він повідомляє, що на XXII з'їзд партії обрано 4.408 делегатів з ухвальним голосом і 405 делегатів з дорадчим голосом. Прибуло на з'їзд 4394 делегати з ухвальним голосом і 405 делегатів з дорадчим голосом. Відсутні з поважних причин 14 делегатів.

За дорученням Центрального Комітету товариш М. С. Хрущов проголошує XXII з'їзд Комуністичної партії Радянського Союзу відкритим.

Тов. М. С. Хрущов говорить, що за час, який минув після XXI з'їзду, міжнародний комуністичний і робітничий рух втратив ряд видатних діячів, називає їх прізвища і пропонує вшанувати їх пам'ять хвилиною мовчання. Всі встають.

Далі тов. М. С. Хрущов повідомляє, що на XXII з'їзд партії прибули делегації від 80 зарубіжних марксистсько-ленінських партій.

З'їзд гаряче вітає делегації дружніх братніх партій, які знаходяться в залі. Делегати з'їзду одностайно обирають Президію, Секретаріат, Редакційну і Мандатну комісії. Затверджується порядок денний з'їзду:

1. Звіт Центрального Комітету КПРС — доповідач Перший секретар ЦК КПРС тов. М. С. Хрущов.

2. Звітна доповідь Центральної ревізійної комісії КПРС — доповідач голова Ревізійної комісії тов. О. Ф. Горкін.

3. Проект Програми КПРС — доповідач тов. М. С. Хрущов.

4. Про зміни в Статуті КПРС — доповідач секретар ЦК КПРС тов. Ф. Р. Козлов.

5. Вибори центральних органів партії.

Головуючий на засіданні тов. Ф. Р. Козлов надає слово для звіту Центрального Комітету КПРС товаришу М. С. Хрущову. Делегати і гості палкими оплесками зустрічають Микиту Сергійовича Хрущова. Всі встають.

Доповідь тов. М. С. Хрущова, яка тривала на ранковому і вечірньому засіданнях, була вислухана з величезною увагою і багато раз переривалася бурхливими, тривалими оплесками, схваленням усього залу.

Потім на вечірньому засіданні було заслухано звітну доповідь з'їздові Центральної ревізійної комісії КПРС, яку зробив голова Ревізійної комісії тов. О. Ф. Горкін.

В ЧЕНІ — З'їздові

Колектив професорів, викладачів, співробітників і службовців Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова з великим піднесенням включився у всенародне змагання на честь XXII з'їзду.

Співробітники всіх кафедр і наукових закладів університету, керуючись рішеннями XXI з'їзду і пленумів ЦК КПРС, взяли на себе зобов'язання ще ширше розгорнути науково-дослідну роботу, впроваджувати результати наукових досліджень у виробництво, поліпшувати підготовку молодих спеціалістів, активно пропагувати політичні і наукові знання серед трудящих міста і села.

Як і весь радянський народ, науковці університету зустріли XXII з'їзд КПРС новими творчими досягненнями.

Виконуючи соціалістичні зобов'язання, колективи кафедр суспільних наук підготували до видання ряд праць, учбово-методичних посібників.

Доценти М. Е. Овандер, І. Г. Леонов, Д. М. Щербаков, О. Г. Лобунець, старші викладачі Г. П. Збандут, О. І. Романовський, Д. О. Драгомарецький і інші провели цілий ряд семінарів, бесід, читали лекції про проект нової Програми і Ста-

(Закінчення на 2 стор.).

В святковий день

Розклад той же, що був і минулого тижня. Ті ж лекції, але навколо — святкові обличчя, у всіх — святковий настрій.

Після другої лекції всі студенти та викладачі філологічного факультету зібрались у велику 24-у аудиторію. Мітинг відкрив секретар партбюро факультету В. П. Дроздовський.

— Дозвольте, товариші, — сказав професор Д. Г. Елькін, — від імені професорсько-викладацького складу гаряче вітати XXII з'їзд нашої партії і побажати успіхів в його роботі.

— «Партія урочисто проголошує: «Нинішнє покоління радянських людей житиме при комунізмі». І головне наше завдання, — підкреслив у своєму виступі на мітингу історик дипломат товариш О. Зелінський, — нести ідеї партії в маси, виховувати підростаюче покоління в комуністичному дусі.

Урочисті мітинги відбулись також на всіх інших факультетах. Викладачі і студенти одностайно прийняли резолюції, в яких щиро вітають історичний XXII з'їзд і обіцяють докласти всіх зусиль для здійснення великих накреслень партії.

Гідний подарунок

Важко сказати, хто з дипломатів першим подав цю ідею: поїхати в колгосп і допомогти трудівникам ланів у збиранні врожаю. Але відгукнулись всі 75 п'ятикурсників-біологів.

І ось, в четвер, 12 жовтня, вони виїхали до колгоспу «Родина» Іванівського району. З радістю прийняли колгоспники помічників. А ті працювали на повні сили.

Прощаючись із студентами, голова колгоспу т. Нестеров ска-

зав: «Ви приготували гідний подарунок XXII з'їздові КПРС». Тов. Нестеров подякував викладачам Л. А. Рябовій та О. О. Титаренкові за хорошу організацію роботи студентів.

«Приїздіть частіше!» — просили колгоспники на прощання. Студенти обіцяли, і вони додержать свого слова: на свята Великого Жовтня вони приїдуть туди з концертом художньої самодіяльності.

І. М. САГАЙДАК,
доцент.

(Закінчення. Початок на 1 стор.).

туту КПРС для трудящих міста Одеси, а також в Іванівському та Роздільнянському районах.

Науковці фізичного факультету та науково-дослідного Інституту фізики виконали цілий ряд важливих робіт, в тому числі з гесподогвірної тематики. Цікавий атлас зірок склав член-кореспондент АН УРСР професор В. П. Цесевич. Велике наукове і виробниче значення мають дослідження доцента К. К. Демидова, старших наукових співробітників К. А. Позигун та М. Г. Дяченка.

Геологами і географами університету було проведено дослідження ґрунту на площі 127 гектарів в колгоспах і радгоспах Одеського, Великомихайлівського і Роздільнянського районів Одеської області і передано їм плани, картограми, рекомендації по підвищенню родючості і боротьбі з ерозією ґрунту. Старший викладач Я. Д. Макачук винайшов новий прилад — дальномір-автомат, яким можна дуже швидко і водночас дуже точно вимірювати віддалі. Цей прилад демонструватиметься на Всесоюзній виставці досягнень народного господарства. Підготовлено до видання збірник наукових робіт з геологічної структури Одеської області.

Співробітники кафедр механіко-математичного факультету і, зокрема, кафедри теоретичної механіки надають велику допомогу виробництву в справі технічного прогресу. В співдружності з ЦКТБ Одеського раднаргоспу членами кафедри під керівництвом доцента П. Й. Христинченка розроблено багато форм для лиття різноманітних типів.

З гідністю зустрічають XXII з'їзд науковці хімічного факультету. Групою співробітників кафедри органічної хімії під керівництвом доцента О. С. Степанової проведена робота по синтезуванню нових похідних барбітурової кислоти, яка має велике значення для народного господарства. Разом з кафедрою фізіології людини і тварин кафедра органічної хімії проводила фізіологічні випробування на тваринах. Заводу «Більшовик» передані рекомендації з розробки процесу виробництва лінолеуму.

Група співробітників кафедри неорганічної хімії під керівництвом доцента

Г. Є. Дмитревського допомогла Одеському суперфосфатному заводу в налагодженні технології виробництва криоліту.

У виробничих умовах про кінець реакції розщеплення виннокам'яних сполучень сірчаною кислотою судять по змінах кольору індикатора або по розмірах осада сульфату барію. Завдання полягало в тому, щоб знайти метод визначення кінця реакції розщеплення, який можна було б покласти в основу автоматичного контролю в процесі виробництва виннокам'яної кислоти. Це завдання розв'язали співробітники кафедри аналітичної хімії на чолі з доцентом Н. Л. Оленович.

Підвищенню продуктивності тваринництва присвячені роботи біологів університету.

Виконуючи передз'їздовські зобов'язання, співробітники кафедри зоології безхребетних під керівництвом професора М. П. Савчука провели ряд досліджень в Білгород-Дністровському, Ізмайльському і частково Кілійському районах.

Вони дослідили зараження цих районів паразитами сільськогосподарських тварин і птиці, а також розробили профілактичні заходи для боротьби з ними. Співробітники кафедри мікробіології під керівництвом професора В. П. Тульчинської перевірили методи розпізнавання вакцинованих від хворих на бруцельоз тварин і опублікували рекомендації сільському господарству. Під керівництвом професора І. І. Пузанова співробітники кафедри зоології хребетних закінчили дослідження придунайських озер Ялпуг і Кугурлуй і розробили низку порад по рибногосподарській меліорації цих озер.

Значну роботу провели і науковці гуманітарних факультетів: історичного, філологічного, юридичного, та факультету іноземних мов.

Колектив професорів, викладачів, співробітників і службовців університету в дні роботи з'їзду докладає всіх своїх зусиль для того, щоб ще вище піднести прапор радянської науки, сприяти дальшому технічному прогресу й зробити свій внесок в справу побудови комунізму в нашій країні.

В. О. ФЕДОСЄЄВ,
М. Я. ПЕТРЕНКО.

Деканат, партбюро і КСМ бюро фізичного факультету організували першу наукову конференцію молодих вчених, присвячену знаменній події — XXII з'їздові КПРС.

З 13 по 14 жовтня у Великій фізичній аудиторії проходила конференція молодих вчених-фізиків. На трьох секціях було заслухано 16 доповідей, в яких повідомлялось про наукові дослідження, виконані за останній час. В доповідях повідомлялось про результати експериментальних і теоретичних досліджень по дисертаційних роботах чи по планових темах 1961 року. Як доповіді, так і їх обговорення пройшли на високому ідейному рівні. Молоді вчені прагнули зробити певні висновки з комплексу своїх досліджень. Це свідчить про те, що наші молоді фізики наполегливо вивчають сучасну науку і вірно розуміють її завдання. Вони намагаються не тільки глибоко пізнати суть фізичних процесів в різних галузях науки, але й знайти шляхи їх практичного застосування в техніці, яка бурхливо розвивається.

З доповідями на конференції виступили старші викладачі Б. І. Солдатов, В. Х. Воронцов, В. В. Міхо, аспіранти Ю. П. Красний,

В. В. Сердюк, В. О. Дроздов, О. Ф. Ракитянська, В. М. Білоус, В. П. Бугрінко, Л. П. Мельничук, наукові співробітники О. Д. Кнаб, А. Б. П'ятиницька, В. К. Маринчик, О. Г. Стасенко, О. Я. Боровик, В. З. Дитчук. Крім спеціальних доповідей з фізики, на конференції було заслухано доповідь двох аспірантів кафедри філософії В. М. Костюка і Г. О. Полікарпова на тему: «Філософські проблеми природознавства в світлі Програми КПРС».

Треба відзначити, що, крім викладачів та аспірантів фізичного факультету, в роботі конференції взяли участь і співробітники Інституту фізики, а також молоді викладачі інших вузів міста.

Студенти-фізики, які цікавляться науковими проблемами фізики, з інтересом відвідували засідання, де мали можливість познайомитись з науковою тематикою старших товаришів.

Значну роботу по організації конференції провели комсомольське бюро і бюро НСТ фізфаку. Вони серйозно поставились до цієї справи і багато зробили для того, щоб конференція, присвячена XXII з'їздові КПРС, пройшла успішно.

Доцент Т. Я. СЬОРА.

Звітують працівники ботсаду

Ідучи назустріч XXII з'їзду КПРС, колектив працівників Ботанічного саду нашого університету взяв на себе соціалістичні зобов'язання, спрямовані на впровадження наукових досягнень у виробництво.

Ці зобов'язання не тільки виконуються, а й перевиконуються. Ми передали Одеському тресту зеленого будівництва 27 нових перспективних видів екзотичних дерев і кущів (біля 2-х тисяч екземплярів), 190 кг. насіння різних порід дерев і кущів, більше 300 випробуваних, відібраних сортів троянд, 20 сортів жоржин, 20 видів багаторічних квітів, які пройшли сортовипробування.

Розсадники області, колгоспів і радгоспів, робітники і службовці одержали більше, ніж 5000 штук черенків персиків, а радгосп Одеського сільськогосподарського інституту провів дослідно-виробничий посів кормової мальви, яка має велике значення для тваринництва. Співробітники нашого Ботанічного саду вивчали також вплив мікроелементів на ріст, розвиток і продуктивність квіткових рослин і підготували спеціальну інструкцію про застосування мікроелементів у квітництві.

Слід відзначити також, що наш Ботанічний сад займає не останнє місце в розробці дендропроєктів Приморської смуги Одеського узбережжя, для чого було передано асортимент порід дерев і кущів в розробці дендропроєкту нового міського парку ім. В. І. Леніна (362 га). Крім того, опрацьовано і передано асортимент порід для зеленого кільця — Зеленого гаю м. Одеси — (106 видів), передано асортимент порід для пользахисного і протирозійного лісорозведення в Одеській області.

Наші працівники подають допомогу містам південної України і Молдавії. Наш Ботанічний сад сприяє впровадженню наукових досягнень в озеленення міста Одеси і області, щоб «зелений друг» був постійним супутником в щасливому житті радянських людей, помічником в будівництві нового життя.

П. М. РЕЗНИК,
директор ботсаду.

НАСЛІДКИ ПЛОДОТВОРНОЇ ПРАЦІ

З 3 по 10 жовтня цього року в Одесі проходили другі збори членів Одеського археологічного товариства. Створене два роки тому, товариство перетворилось тепер у велику організацію, яка об'єднує в своїх рядах біля 200 найвидатніших вчених Радянського Союзу, які займаються вивченням історії Північного Причорномор'я і краєзнавців-аматорів.

Звіт про діяльність Одеського археологічного товариства зробив голова правління товариства доцент Одеського держуніверситету М. С. Синицин. Доповідач відзначив старі археологічні традиції міста Одеси, в якому ще в 1839 році було створене перше в Росії археологічне товариство. Старе товариство вело роботу по збиранню і вивченню пам'яток Північного Причорномор'я. Серед членів товариства було багато видатних представників російської і зарубіжної історичної науки: Мурзакевич, Штерн, Хвойка, Успенський, Фармаковський, Нідерле, Миниз і багато інших. Видані товариством 33 томи «Записок Одесского общества истории и древностей» стали найціннішим вкладом у вивчення

історії нашої Батьківщини. Знову створене Одеське археологічне товариство є першим археологічним товариством в Радянському Союзі. За два роки воно провело велику роботу по пропаганді історичних знань серед трудящих.

Товариство розгорнуло широку видавничу роботу. Вже видано 1 том «Записок Одесского археологического общества» обсягом в 48 друкованих аркушів, популярні брошури П. І. Борисковського, В. І. Красковського «Пам'ятники найдавнішої людської культури Північно-західного Причорномор'я» і Д. Б. Шелова «Давнє місто Танаїс». Причому, цікаво відзначити, що один з співавторів першої брошури В. І. Красковський є краєзнавцем-аматором, який відкрив цілий ряд нових найцікавіших пам'яток епохи кам'яного віку на території Одеської області. В доповіді М. С. Синицина були відзначені недоліки в роботі товариства з питання охорони археологічних пам'яток на півдні України.

З доповідями про дослідження давніх пам'яток виступили М. С. Синицин, П. Й. Каришковський (Одеський держуніверситет), Г. Б. Федоров, Є. К. Черниш, О. Д. Дашевська, Д. Б. Ше-

лов (Інститут археології АН СРСР), М. М. Герасимов, Т. Д. Златковська (Інститут етнографії АН СРСР), В. П. Петров, В. В. Лапін, М. Ю. Брайчевський (Інститут археології АН УРСР), Е. А. Рикман, Г. Ф. Чеботаренко, Л. Л. Польовий (Інститут історії АН Молдавської РСР), О. Г. Сальников, Е. Ф. Патокова (Одеський археологічний музей) і ін.

Особливо цікавою була доповідь доктора історичних наук М. М. Герасимова, відомого всьому світу своїми роботами по відновленню портрета обличчя по черепу. М. М. Герасимов розповів про документально створений ним портрет скіфського царя Скилура, а також про недавню роботу по відновленню портрета німецького поета Шіллера. Як відомо, в Німеччині вже більше ста років йде суперечка про приналежність скелета Шіллеру, причому було два скелети, які вважали шіллерівськими. Академія наук Німецької Демократичної Республіки запросила М. М. Герасимова оглянути скелети і розв'язати суперечку німецьких вчених. І Герасимов зробив це. Тепер він працює над відновленням документального портрета Шіллера.

Багато зробили в цьому році і одеські археологи. Про це розпо-

вів у своїй доповіді директор Одеського археологічного музею О. Г. Сальников. Вчені університету разом з колективом наукових співробітників археологічного музею провели дослідження найцікавіших пам'яток давності: античного городища у с. Роксоляни, пізньотрипільського могильника у с. Усатово. Крім того, співробітниками музею досліджувались городище IV—III ст. до н. е. у селі Південне Старокозацького району Одеської області, Донузлавське городище в Криму, селище на острові Березань, давнє місто Ольвія, неолітичні пам'ятники на Бузі, пізньопалеолітичні стоянки у с. Велико-Долинське, проведені обслідування в міжріччі Дунаю і Дністра. Багато цікавого дали археологічній науці розкопки курганів у с. Усатово, про що доповідала на зборах ст. науковий співробітник археологічного музею Е. Ф. Патокова.

Великий внесок у вивчення далекого минулого нашого краю зробили школярі, краєзнавці, вчителі

сільських шкіл. Про краєзнавчу роботу розповіли вчитель Ясинівської середньої школи Любашівського району С. К. Рахубенко, вчитель Болградської середньої школи В. Н. Памучкі.

В обговоренні доповідей особливо активну участь взяли доктор історичних наук, директор Державного Ермітажу М. І. Артаманов, член-кореспондент АН УРСР Л. М. Славін, кандидат історичних наук П. Й. Каришковський і ін.

Після засідань учасники зборів відправились в давнє місто Ольвію, на острів Березань, відвідали Роксолянське городище, місце розкопок давньої Тіри.

Збори Одеського археологічного товариства, робота якого повністю базується на громадських началах, виявили плодотворність співробітництва вчених з широким активом краєзнавців-аматорів, школярами, вчителями.

І. Т. ЧЕРНЯКОВ,
заст. директора музею
по науковій роботі.

КОГО ПОВИННІ ГОТУВАТИ УНІВЕРСИТЕТИ?

ПІД таким девізом на сторінках нашої газети розгорнулася дискусія з питання, відповідь на яке, здається, зовсім ясна. На мій погляд, виникнення з цього питання самих різноманітних думок пояснюється з одного боку, частими змінами міністерством програм і учбових планів, які дезорганізують нас, викладачів університету, вносять цілий ряд непорозумінь і викликають сумніви в розумінні поставлених перед нами завдань; з другого боку, не зовсім чіткими уявленнями про конкретні форми тісного зв'язку вищої школи з життям, що вимагає від нас партія.

Звідси ясно, що для того, щоб більш впевнено спрямовувати роботу університету по заданому партією курсу, необхідно, перш за все, забезпечити хоч би відносну стабільність діючих програм і планів. По-друге, не слід зводити всі заходи, спрямовані на зміцнення зв'язку університетів з практикою комуністичного будівництва, тільки до зв'язку з середньою школою. Ніхто не заперечує важливості таких зв'язків. Однак це вузьке розуміння зв'язку вузів з життям дуже поширене. Між іншим, як підкреслено в новій Програмі КПРС, весь процес комуністичного будівництва все більше і більше базується на досягненнях науки і немислимий без її швидкого розвитку.

В зв'язку з вищезгаданим, мені здається, що основним завданням університетів повинна бути підготовка висококваліфікованих наукових працівників, молодого

резерву вчених, які повинні далі розвивати науку і техніку в лабораторіях, науково-дослідних інститутах, проектно-конструкторських бюро, архівах, музеях, на виробництві і т. д. Не підлягає сумніву те, що підготовка вчителів для середньої школи не може мати першорядного значення. Це завдання широкої сітки педагогічних інститутів. Зовсім нерозумно перетворювати університети — головну кузню наукових кадрів — в щось подібне до педагогічних інститутів. А з практики останніх років видно, що саме така небезпека повністю загрожує університетам. Щоб уникнути цього, необхідно, на мою думку, провести ряд заходів специфічно університетського характеру:

1. Переглянути програми і учбові плани з метою посилення теоретичної основи у викладанні всіх дисциплін.
2. Збільшити кількість годин на спецкурси і спецсемінари з основних дисциплін даного факультету.
3. Скоротити в університетах погодинне навантаження викладачів, збільшити кількість останніх для поліпшення наукового керівництва студентами.
4. З першого курсу до кожного викладача чи до деяких з них прикріплювати окрему групу студентів, за теоретичну і іншу підготовку яких викладач повинен нести відповідальність на протязі всього періоду навчання.
5. Надати викладачам більше можливостей для наукових досліджень.

Я вважаю, що час поставити питання про те, щоб рішуче підняти роль університетів в підготовці наукових кадрів, як питання першорядного значення.

К. ПЕТРЯЄВ, доцент.

На пленарному засіданні IV республіканської конференції славістів. З доповіддю виступає професор І. Д. Митев (Болгарія). Детальніше про роботу конференції читайте в наступному номері.

Фото Г. Стасенка.

ДИСКУСІЯ ТРИВАЄ

РОЗМЕЖУВАННЯ НЕОБХІДНЕ

Довгий час роботи в дореволюційних і радянських вузах (в останніх з самого початку їх виникнення!) дає мені право висловити деякі думки про те, як найбільш раціонально перебудувати викладання в університетах на сучасному етапі їх розвитку. Безсумнівно, я буду говорити в основному про біологічні факультети, але більшість моїх висновків можна застосувати і на фізико-математичних, хімічних, і геолого-географічних.

Після ряду невдалих експериментів, що набували часто шкідливого характеру в перехідний період 30—31 років (згадайте тільки добре всім відомий «бригадний метод»), наші університети впевнено йдуть по шляху вдосконалення плану, програм, методів викладання, а також всього навчального процесу. Одним з найважливіших завдань цього «періоду росту» було введення академічної, а пізніше виробничої практики, відсутньої в університетах 20-х років. Найвищого рівня розвитку навчального процесу досяг в 1940 році напередодні Великої Вітчизняної війни. Викладання було поставлене так, що університети готували одночасно і наукових працівників, і чудових викладачів для середньої школи. Останньому немало сприяло введення додатково до захисту дипломних робіт державних екзаменів. Готуючись до державних екзаменів, студент згадував все, що читалося протягом кількох років в університеті, систематизував і поповнював знання не тільки з основних спеціальних предметів, а й з інших, додаткових. Повторювались і суспільно-політичні дисципліни. Відпочивши за літо після екзаменаційної сесії, абітурієнт йшов у школу і міг зразу ж без особливих труднощів викладати будь-який предмет з біологічного циклу. З авторитетних свідчень шкільних працівників відомо, що в школах-десятирічках випускники університету користувались більшою повагою, ніж випускники педінститутів.

«Ваші універсанти,— доводилось мені чути,— звичайно гірше підковані з теоретичних педагогічних предметів — методи викладання, педагогіки, педології і т. д., але вони люблять природу і набагато краще знають біологічні дисципліни. Тому вони і знання свої теж успішно передають учням, які дуже добре відчують, знає їх учитель предмет, чи переказує підручник. А майстерність викладання при наявності елементарних знань з педагогіки приходить з часом».

В перший же рік війни строк навчання був скорочений з 5 до 4 років, державні екзамени були скорочені до мінімуму — екзамен з спеціального предмету (плюс політичний предмет в останні роки). З кожним роком скорочувались кількість годин, призначених на основні біологічні предмети — зоологію, ботаніку, фізіологію, які абітурієнту доводилось викладати в школі. Викладається фізкультура, різні дисципліни, хоч і «модні», але ще не викристалізовані в єдину, струнку науку, дисципліну, з яких навіть не існує підручників. А на такий основний не тільки для біолога, а й для кожної освіченої людини предмет, як анатомія людини, тепер відводиться 30 годин, в той час, як в середній школі на ту ж анатомію (правда з елементами фізіології) дається 60 годин. Нарешті, такий необхідний для історично мислячого біолога предмет, як геологія, було ліквідовано, і лише за останні 2 роки він почав відроджуватися у вигляді «куцою» спецкурсу. Виробнича і учбово-виробнича практика потроху починає витіснятися агропрактикою, яка в деяких вузах часто зводиться до очищення доріжок в ботанічному саду. Внаслідок цього випускник університету уже не має переваг у знаннях перед випускником педінституту, але, звичайно, поступається перед ним в знанні спеціальних педагогічних дисциплін.

Дуже шкідливо вплинули на викладачів, особливо на студентів, неодноразові твердження, які з'являлись в пресі та інструкціях, що основне завдання університетів — це підготовка вчителів. Питається, для чого ж тоді існують педагогічні інститути? Які вузи призначені для підготовки наукових працівників? На практиці така установка виражається майже в 100-процентних призначеннях випускників університету в школи, не рахуючись ні з їх бажанням, ні з наявністю у них любові і нахилу до важливої роботи педагога.

Це все рівно, що готувати оперних артистів без врахування наявності у них голосу і слуху! Безперечно, питання використання абітурієнтів вищої школи дуже складне, і його не можна вирішувати так спрощено, як це у нас, на жаль, практикується навіть тепер, коли принципіально уже визнано міністерством необхідність розгалуження слухачів університету на два потоки: майбутніх учителів і наукових працівників (сюди відносяться і майбутні викладачі вузів).

Вітаючи такі наміри Міністерства вищої освіти я, незважаючи на це, не можу погодитись з усіма етапами їх виконання, тому в кінці дозволяю собі подати схему розподілу студентів біофаку на два потоки.

Цілком ясно, що основна частина студентів біофаку будуть випускатися педагогами. Тому я проти ранньої наукової спеціалізації студентів, яка проводиться зараз, починаючи з III курсу. Адже в школі викладання біології носить енциклопедичний характер. Учбовий план III курсу, не рахуючи одного—двох факультативних курсів, повинен бути загальним для всіх, спеціалізації потрібно починати з IV курсу, коли вводяться 2—3 обов'язкових спецкурси біологічного чи педагогічного характеру, студенти закріплюються за якою-небудь кафедрою — зоологією, мікробіологією і т. ін. На цьому ж курсі вводяться в невеликому, але необхідному для всіх обсязі, і педагогічні предмети — педагогіка і психологія, які необхідні і викладачеві вузу, вводиться педагогічна практика в школі, яка дає всім студентам необхідні навички вчителя і вирішує кардинальне питання про здатність студента до педагогічної діяльності. Кінець 2-го семестру четвертого року — самий вирішальний: майбутні вчителі проходять влітку педагогічну практику в піонерських таборах, на екскурсбах, в музеях студенти, які виявили інтерес і здібності до наукової роботи, до тієї чи іншої біологічної дисципліни, проходять переддипломну практику в наукових і науково-технічних лабораторіях, заповідниках, рибгосподарствах і рослинницьких установах, нарешті — в наукових експедиціях. П'ятий рік навчання — рік остаточно більш вузької спеціалізації. Навчальний процес заповнений слуханням солідних спецкурсів із обраної спеціальності в тому числі і педагогічної. Майбутні педагоги проходять більш глибоку і активну педпрактику, майбутні «науковці» оформляють свою дипломну роботу, яка не повинна бути обов'язковою, на мій погляд, для майбутніх педагогів. Державні екзамени повинні бути відновлені в повному обсязі і крім предметів загальних для всіх, повинні включати предмет більш вузької спеціалізації, наприклад, — фізіологію, гістологію для науковців, педагогіку, теорію фізкультури, шкільну гігієну — для майбутніх вчителів.

Такий план викладання в наших університетах дозволив би, на мою думку, швидко виявити і найкраще використовувати як здібності, так і особистий нахил нашої жадібної до знань молоді, яка вступає до університетів.

І. І. ПУЗАНОВ, професор.

УМОВИ

конкурсу на кращу студентську групу

З метою підвищення ролі групи в житті студентів, поліпшення ідейно-виховної роботи і трудового виховання майбутніх спеціалістів комітет комсомолу прийняв рішення про розгортання змагань за звання кращої студентської групи університету. В основу змагання кладуться наступні 3 принципи:

- 1) боротьба за творче оволодіння спеціальністю;
- 2) тісний зв'язок групи з життям, з виробництвом, з колективами та ударниками комуністичної праці;
- 3) боротьба за комуністичний побут, за виховання нової людини: кожний студент — носій високих рис комуністичної моралі.

Основними показниками при підведенні підсумків конкурсу будуть:

- 1) стан учбової роботи в групі — успішність та трудова дисципліна;
- 2) організація політико-масової роботи в групі (тематичні збори, вечори, диспути, зустрічі, стінна преса);
- 3) участь в громадсько-корисній праці (кількість відпрацьованих годин на кожного студента);
- 4) стан культурно-масової роботи (культпоеди, вечори відпочинку тощо);
- 5) стан спортивної та оборонно-масової роботи (участь в спортивних секціях і командах).

Підведення підсумків змагання провести на факультетах в 2 етапи: в січні (після закінчення I семестру) і в травні. Після підведення підсумків матеріали здаються в комітет комсомолу. Комітет ЛКСМУ з числа представлених на конкурс кращих факультетських груп визначає кращу студентську групу університету.

Переможці в змаганні нагороджуються:

- 1 місце — грамотою комітету ЛКСМУ і екскурсією в м. Ленінград.
- 2 і 3 місця — грамотами комітету ЛКСМУ.

Умови змагання схвалені на засіданні комітету.

Перша доповідь

В цьому році студентський клуб іноземних мов розпочав свою роботу з деякою затримкою: адже тільки 2—3 жовтня, коли студенти повернулись з колгоспних ланів, відновились заняття на факультетах. І ось 11 жовтня у Великій фізичній аудиторії відбулось перше засідання клубу. З лекцією про Шотландію — її мальовничу природу і різні міста, її людей і мистецтво — виступив завідувач кафедрою іноземних мов В. Г. Шатух. Лекція не була обмежена вузькими рамками якоїсь спеціальної теми, і тому студенти різних факультетів слухали доповідь

за великим інтересом. Ще в минулому навчальному році розпочалося регулярне читання лекцій іноземними мовами для студентів всіх факультетів, і цього року цей цикл продовжуватиметься.

Ініціатори створення клубу висунули гасло: «Жодного тижня без лекції іноземною мовою!».

Слідкуйте за об'явами клубу іноземних мов!

НАШ КОР.

„ЗА НАУКОВІ КАДРИ“
СТОП. 3. 20 ЖОВТНЯ 1961 р.

НІ, НЕ ЮВІЛЕЙ!

15 жовтня розпочалась першість з баскетбола. Заявки подавали раніше. Заявка від геофаку.. Перше прізвище — Захаржевський. «Ярослав Володимирович?» — питають здивовані першокурсники-географи. — Він самий...

25 років тому дев'ятикласником почав Я. В. Захаржевський грати в баскетбол. До цього часу хлопець захоплювався волейболом і футболом. Одного разу він стояв на стадіоні, дивлячись на футбольну гру одеських динамівців, і раптом почув питання: «Пробачте, ви в баскетбол граєте?» Поруч стояла невисока людина з чемоданчиком. Його знала вся Одеса: Хінкіс, або просто «Юра — луна», ходяча енциклопедія баскетбола, «фанат», який носив у своєму чемодані списки всіх команд країни, декілька комплектів форми, міг тут же одіти цілу команду і випустити її на майданчик (причому, все це робилось із спортивного інтересу). Під керівництвом Хінкіса в 62-й школі і почав тренуватись Захаржевський. Команда називалась художньо — «Темп», слідуною сходинкою була команда «Знання», а в 1939 році — збірна університету. З університетом тісно пов'язане

спортивне життя Ярослава Володимировича і не тільки спортивне, а в першу чергу...

Зараз часто можна чути: «Майже спортивний професіоналізм» «Зоряна хвороба». Майстрів спорту умовляють перейти з команди в команду, Школяр-першорозрядник іноді знає один шлях — факультет фізвиховання, чи мандрує з вузу у вуз. Краші ж йдуть іншим шляхом...

З 1939 року життя Захаржевського невідривне від геофаку ОДУ. З 1948 року він викладач кафедри фізгеографії, викладач, якого люблять студенти всіх курсів. Люблять і як лектора, і як керівника експедицій, і як людину. Ст. викладач Захаржевський користується заслуженою повагою серед науковців факультету. 14 років викладацької та наукової роботи, а разом з тим ігри, ігри... В складі збірної ОДУ, одеської «Науки», збірної України...; першість вузів УРСР, першість країни... Багато місць побачив Захаржевський, як дослідник-турист, багато може він згадати великих спортивних зустрічей. Він водночас з роботою на кафедрі тренував університетську команду, а коли

важко було факультету, він тренував його команду і сам грав. І досі у списках факультетських команд: баскетбольної, волейбольної та футбольної — прізвище Захаржевський.

Ні, слово «ювілей» ніяк не гармонує з молодістю викладача. Спорт ніколи не був головним заняттям в його житті, але кожний, хто знайомий всебічно з роботами Ярослава Володимировича, скаже: «Таким повинен бути спортсмен комуністичного майбутнього».

С. МАРКОВ.

Примітка редакції: Спортклуб нашого університету відзначитиме двадцятип'ятиріччя спортивно-громадської роботи Я. В. Захаржевського на спортивному вечорі, який відбудеться 21 жовтня в спортивному залі ОДУ о 19 год. 30 хв. Після цього відбудеться товариська зустріч з баскетбола; гратимуть:

збірна команда університету і збірна випускників ОДУ.

Запрошуються болільники всіх поколінь!

Радісна звістка

13 жовтня 1961 року в університет прийшла радісна звістка. У відділі суспільних наук Академії Наук УРСР успішно захистив докторську дисертацію доцент нашого університету Іван Васильович Ганевич. Тема дисертації — «Боротьба болгарського народу під

керівництвом Комуністичної партії за національне і соціальне визволення (1941—1944 рр.)».

Вітаємо нового доктора наук І. В. Ганевича і бажаємо йому нових успіхів в науковій роботі.

Л. О. КОШУБА.

Спортивний

РОЗКАЧУЄМОСЬ...

Минула неділя мала бути першим великим спортивним днем університету в новому навчальному році. Кафедра фізвиховання намітила три серйозних міроприємства:

першість ОДУ з народного веслування (відповідальний — т. Михальченко);

першість ОДУ з настільного теніса (відповідальний — т. Матюш);

першість ОДУ з баскетбола (відповідальний — т. Яковенко).

Хороша справа потребує й хорошої організації. Про останнє можна судити по результатах. Змагань з настільного теніса не було: столів немає на місці. Веслування теж не було. Не з'явилися команди. І тільки більш популярний баскетбол привабив факультетські команди в ще досі не підготовлений спортзал по вулиці Ласточкина.

Команда дівчат філфаку з'явилась через 2 години після того, як їй вже було зараховано поразку за неявку. Виявляється, що представник факультету А. Поліщук не

«узгодив» питання про початок зустрічі з т. Яковенко. Чоловіча команда того ж факультету виїшла на майданчик у складі 4-х чоловік (це вже компроміс з боку суддів) і прогала математикам з розгромним рахунком 12:73. Цікаво відзначити, що т. Савічев (голова спортради філфаку), який виготовив найцікавіше оформлену об'яву з вимогою «Всі боліти!» — прийшов за декілька хвилин до закінчення зустрічі. Він і став єдиним болільником своєї команди. Не було болільників і у інших колективів. Винні тут в першу чергу організатори змагань, які обмежились вивішуванням однієї маленької, напівграмотної об'яви.

Всі ігри закінчилися з великим рахунком. Істфак — біофак — 24:100. Фізики перемогли хіміків (82:46). Серед жінок найвигідніше враження справляє команда хімфаку. Змагання тривають.

Висновки після першого дня змагань: розкачуємось занадто довго.

В. ГОНЄВ,
Г. ДИКАРЕНКО.

МИСТЕЦТВО МИСЛІ Й ПОЧУТТЯ

В. Маяковський у вірші «Долг Украине писав: «...а с культуры поснимали пенку...». Говорячи про образотворче мистецтво далеких країн Латинської Америки, зокрема Куби, не можна сказати навіть цього. Що ми знали про самобутнє мистецтво цих країн, мистецтво, подібне до ріки, що приймає ряд притоків? Воно вбирає багато елементів культури пришельців Європи і Африки, разом з тим в ньому сильна й своя, давньоіндійська течія. Воно по-своєму глибоко національне й інтернаціональне. А нам довгий час були відомі навіть не «пінка», а окремі «пухирі» цієї культури. Лише тепер, завдяки журналам «Іностранная литература» і «Всесвіт» відкрилася завеса з далеких країн, де на думку деяких, лише «високі пальми та білі пароплави».

Немає пальм, немає красенів-лайнерів. Є горді люди. Забиті споконвічною експлуатацією, спалені пекучим сонцем, але нескорені. Ось вони вийшли на демонстрацію. Ми не бачимо на граворі прапорів, лише один транспарант з гаслом: «Гуманізм». На обличчях — скорбота, що переростає в гнів. Народ вимагає людяності, він йде на боротьбу за неї — це його право.

Такі почуття й думки охопили мене, коли я побачив одну невеличку гравюру на виставці графіки Куби. Ця виставка — знаменна подія в житті Одеси. Я сам по професії географ-економіст, завжди дуже цікавився Латинською Америкою у всіх аспектах: економіки, політики, етнографії, культури. Але вперше я глибоко відчув цю країну на виставці кубинської графіки. Я не літератор, не мистецтвознавець. Мене цікавить форма творів, я можу відчути насолоду

від вдалого ракурсу в кінокадрі, знайти нові для себе образи, нові риси, фарби на знайомих картинах. Але не берусь судити про це з сторінок преси, треба бачити самі роботи, і тоді...

Більш за все в творах кубинців мені сподобалися думки. Я буду говорити про думки і почуття, які були вкладені авторами в свої творіння. Кожна робота вимагає інтенсивного мислення. На мій погляд, це основне в мистецтві — примушувати людину мислити. Навряд чи можна назвати твором мистецтва виставу, про яку глядач (не споб, а людина з досить розвиненим інтелектом і здоровим відчуттям життя) скаже: «А здорово це придумав режисер!». Це значить: ідея і тема п'єси у виконанні театру не дали йому приводу для роздумів.

Найбільше враження справляє Гелесіас. «Чотки». Вони перебираються руками старої з обличчям, в якому бачимо всю ненависть художника до зла, лицемірства, ханжества церкви. І з кожним рухом крочкуватих пальців йдуть на цвинтар — в царство темряви і хрестів — люди, які народилися для життя і свободи.

Чудовий «Арлекін» (на жаль, не пам'ятаю автора); на мій погляд, виразніше сезаннівського. Гомес вражає своїми образами. Вони краще економічних статей показують, яким було життя на Кубі в епоху Батісти.

«Музикант» О. Вент. Думайся... Сонце до цього замисленого хлопця пробивається тільки через грати, і лише гра на нескладному інструменті — віддушна в його безраднісному існуванні.

Зацікавлює образ Ісуса у багатьох художників Куби. Це не біблейський святий, по якому проливаються сімейні сльози. У виконанні кубинських графіків цей образ перегукується, як мені здається, з ідеєю фільму Лукінс

Вісконті (Італія) «Рокко та його брати». Є в фільмі добрі хлопці: брати Рокко і Чіро. Рокко, людина великого серця, вважає всіх добрими — він не хоче бачити зла. Чіро — робітник, який розуміє, що зло повинно бути викоренено самими людьми. Хоч Вісконті дуже любить Рокко, він добре розуміє, що правда життя на боці Чіро.

Багатьох захоплює Армандо Поссе. Тут я не можу погодитись з В. Ломаковим; на мою думку, Поссе — майстер великого таланту і почуття. Його «Стара» «Негр», «Гуахіро», «Міст» вражають своїм виконанням. В застиглих, як здавалось би, позах бачимо емоційність і динаміку. Бо негр не просто дивиться, а мати не просто несе корзину... А очі старої!

Але мені все ж таки ближче Гелесіас, ближче своєю ненавистю до всього, що повинно вмерти. Ніхто не повинен забувати, що вільна Куба — в блокаді. Якщо народ багнетами розгріб над тростинною сонце, і живе, однією рукою обіймаючи плече коханої, а другою — стискаючи автомат, його духові в цей важкий час більш близькі гнівні рядки, штрихи, мазки.

Дуже хотілося б, щоб якнайбільше людей побувало на виставці. Краще було б, щоб роботи одного майстра були зібрані разом, а не висіли в різних залах. Хотілося б, щоб під кожною роботою стояв рік створення, вказівка, що це — офорт, акварель, вугіль, дерево, чи лінолеум. Разом з показом треба розказувати людям про мистецтво. І хіба ж не можна мати на столі екскурсовода книжечку з біографіями авторів, не кажучи вже про те, що треба на виставках продавати проспекти та репродукції.

Ми хочемо знати більше про життя і мистецтво народів!

Е. ГУРЕВИЧ,
випускник геофаку ОДУ.

В ГОСТЯХ—ДИРЕКТОР „АС“

13 жовтня в актовому залі філологічного факультету відбулась зустріч з директором варшавського цирку «АС» Тадеушем Свонтеком. Всупереч багатьом сподіванням на зустріч прийшли не лише члени гуртка польської мови — зал заповнили студенти різних курсів. Кожному хотілося почути «живу» польську мову, дізнатися про історію виникнення цирку, про сучасне культурне життя Польщі, поділитися враженнями від виступу поляків на сцені одеського цирку.

В залі одразу ж створилась тепла, дружна атмосфера. Бесіда велась виключно польською мовою. І першокурсники, і дипломанти з однаковою цікавістю слухали розповідь Т. Свонтека про те, яке враження справили на нього і його товаришів радянські люди, про популярність радянського мистецтва у Польщі й зокрема радянських кінофільмів.

— Скажу відверто: польська кінематографія ще набагато відстає від радянської. Ваші фільми ми дивимось з великим задоволенням... Дуже подобаються прекрасні російські та українські пісні. Часто можна почути, як одразу ж після перегляду фільму, поляки наспівують їх на вулицях чи за роботою, — говорить він.

Про самобутність, майстерність трупи цирку «АС» говорила студентка 5-го курсу Б. Ягусевич. Деякі моменти їй, правда, не сподобались, але загальне враження добре.

На прощання студенти піднесли гостю книги і букети квітів. Дуже просто, душевно пройшла ця бесіда, і тому всім вона сподобалась.

Р. ПАВЛОВА.

Заст. редактора М. В. ПАВЛЮК.

„ЗА НАУКОВІ КАДРИ“
СТОП. 4. 20 ЖОВТНЯ 1961 р.